

ESPAI D'OPINIONS

Nº295
Juny 2013

Marta Pizarro

Gerent de S'altra Senalla

EL COMERÇ JUST A LES ILLES BALEARS. **BALANÇ DEL 2012 I EXPECTATIVES**

El Comerç Just és una alternativa comercial i una eina de cooperació al desenvolupament de societats i grups de persones de països amb dificultats econòmiques i socials greus; parlem de països de l'hemisferi Sud, històricament menyspreats i ignorats pel món occidental en quant a polítiques de creixement; però països cada vegada més presents en el desenvolupament comercial mundial, per la seva riquesa en recursos naturals i la seva disposició i decisió a no quedar al marge d'aquests processos de futur que els puguin aportar riquesa i benestar. Ara que el nostre benestar està en crisi i en qüestió.

Les organitzacions de comerç just treballam directament amb grups productors (artesans i pagesos) de 70 països asiàtics, africans i llatinoamericans de zones especialment deprimides. **Les xarxes de comerç just garanteixen salaris justs, condicions laborals dignes, igualtat de gènere, eradicació de l'explotació infantil i respecte al medi ambient.**

L'any 2012 ha estat un any difícil per les organitzacions de comerç just espanyoles. La greu crisi econòmica i social que patim ha davallat el consum en general, i també el consum de productes de comerç just, per una banda. Per altra, el suport de les administracions públiques a les tasques de sensibilització i difusió del comerç just, imprescindible per tal que el missatge arribi a la ciutadania, ha pràcticament desaparegut.

Les entitats locals de comerç just se'n ressenten de la crisi, però sobre tot **la nostra tria a l'hora de consumir repercuteix en les organitzacions del Sud** amb les quals fem feina. Vendre els productes que produeixen, que semblen, que treballen als tallers, és la seva font de vida; és allò que els permet viure dignament; és el que els permet accedir a formació, treballar sense fer malbé l'entorn de manera que garanteixen el futur de les seves terres i de les generacions futures. **El comerç just beneficia actualment més de 2.5 milions de productors i productores** (aproximadament 5 milions de persones).

Les vendes de productes de comerç just en tot el món superen els 5.500 milions d'euros* ¹. A Europa hi ha més de 4.000 botigues a les que donen suport més de 100.000 voluntaris i voluntàries.

Les vendes d'alguns productes de comerç just bàsics continuen augmentant, per l'augment de la demanda, per la seva qualitat i també per les seves garanties socials. A nivell mundial el sucre de canya, per exemple, va augmentar el 2011 un 9% respecte de l'any anterior, la qual cosa significa 140.000 tones de sucre. Al Regne Unit, més del 40% dels sobrets de sucre que es troben a les cafeteries són de comerç just.² A Espanya l'augment en la distribució de sucre va ser d'un 77% (incloent-hi el sucre com a ingredient de productes dolços processats a l'estat espanyol).

El cafè, el preu del qual es decideix a la borsa de Nova York, és el producte insígnia del comerç just; i les seves vendes també van en augment. **Els productors de cafè de comerç just reben un 12% més que els cafeters que venen a les xarxes de distribució convencionals** (majoritàriament multinacionals).

El 2010 les vendes totals de productes de comerç just a Espanya va ser de 22,46 milions d'euros, un 18,8 % més que l'any anterior*.

Els productes de cosmètica natural són també cada vegada més demandats per un sector creixent de població preocupada pels efectes de la indústria química en l'oferta que trobem al mercat.

Els grups d'artesanes i artesans que distribueixen a la xarxa de comerç just són els més afectats per la crisi, perquè les vendes d'artesanes, elaborades en la seva majoria per cooperatives i associacions de dona, han davallat molt. A les botigues es poden trobar articles de ceràmica, teixits per a la llar, peces decoratives, bijuteria i accessoris, i també roba.

Balanç de la situació del Comerç Just a les Illes Balears del 2012

Tot i ser una de les comunitats autònomes de l'estat on el comerç just està més present, amb 10 botigues i més de 15 punts de venda a les tres illes, a la nostra comunitat autònoma no hi ha cap estudi ni anàlisi comparatiu de la implantació del comerç just, ni qualitatiu ni quantitatiu. És una mancança, tenint en compte que fa més de 18 anys que es va crear la primera associació de comerç just a Mallorca, S'Altra Senalla.

Hi ha un nombre important d'entitats que treballen el comerç just; fins i tot en els darrers mesos s'han obert noves botigues. Algunes són organitzacions sense afany de lucre que treballen específicament el comerç just: les associacions que formen la Federació S'Altra Senalla (S'Altra Senalla de Palma, Finestra al Sud d'Inca i S'Altra Senalla- Casal de la Pau de Manacor), i Intermon Oxfam.

---

¹ Dades de la CECJ (Coord. Estatal de Comercio Justo) i de WFTO (Org. Mundial de Comercio Justo)

² Dades de Asociación del Sello de Comercio Justo

D'altres inclouen el comerç just dins objectius més amples: Caritas, la Fundació Vicenç Ferrer, la Fundació Deixalles, i la darrera que s'ha constituït a Lluçmajor on ha obert una botiga, l'Associació Shikamoo.

Estan totes agrupades a la Taula de Comerç Just de les Illes i al llarg de l'any organitzen activitats conjuntes amb l'objectiu de fer arribar a la població de les Illes un missatge clar i unitari de la importància que té el comerç just. Per a això el suport de les administracions és imprescindible.

Tot i les dificultats, **les associacions que constitueixen la Federació S'Altra Senalla fan una valoració positiva del darrer any**. Dins el context que vivim, totes tres han pres decisions importants entre les quals canviar la ubicació dels seus locals amb l'objectiu ferm de seguir fent feina per tal de difondre el comerç just i fer real l'alternativa del consum responsable. Els canvis són valorats positivament per les entitats que, especialment a Inca han vist augmentar les vendes. A Manacor i a Palma, tot i la disminució de les vendes que s'interpreta fruit de la crisi general, es constata la incorporació a la botiga de nous consumidors.

VENDES	INCA	MANACOR	PALMA
2011	18.112,31	31.890 €	105.826,65
2012	23.317,92	27.584€	97.629,47

Un altre dels reptes importants de la Federació té a veure amb el compromís de **continuar amb les activitats de sensibilització**, malgrat la retallada del finançament públic per a la cooperació al desenvolupament. Informar la ciutadania i formar en valors els estudiants de les Illes és l'eix central de la feina d'aquestes organitzacions, que s'esforcen en seguir fent activitats lúdiques al carrer i tallers i seminaris als centres educatius.

Al llarg de l'any 2012 a Manacor s'han beneficiat de les activitats a l'àmbit formal ,aproximadament 1.100 persones; el mateix nombre que a Inca. A Palma les activitats de S'Altra Senalla han arribat a un total de 5.000 alumnes. Aquestes activitats no haurien estat possibles sense la col·laboració desinteressada i compromesa de nombroses persones voluntàries, que entre les tres entitats són més de 80 i que fan possible que les botigues estiguin obertes i que es facin tallers als centres educatius.

Les entitats tenen igualment el suport de persones associades que amb les seves quotes anuals fan possible el dia a dia. Són una part important del finançament i permeten ampliar el coneixement del Comerç Just al seu entorn.

Expectatives

No és fàcil fer un pronòstic del què serà el 2013 per les associacions de comerç just. És clar el compromís de totes de seguir treballant i l'objectiu de no tancar cap botiga, per la qual cosa **és imprescindible que el consumidor entengui que amb cada compra que fem afavorim un model de societat o un altre**, i que per tant tenim una gran responsabilitat.

Consumir productes locals, biològics i de comerç just és una decisió personal que pot tenir conseqüències molt importants per als pagesos de les Illes, per la sostenibilitat ambiental i per afavorir condicions d'igualtat en l'accés al mercat per a totes les persones.

Per això és tan important que ens fem preguntes sobre l'origen dels productes que consumim, i ens informem de les seves característiques.

*Trobareu la memòria completa de les activitats de S'Altra Senalla a la nostra pàgina web

www.saltrasenalla.org i podeu seguir-nos a <https://twitter.com/senallasaltra> i

 <http://www.facebook.com/saltrasenallapalma>